

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN I GIPSNING 2011

Föreskrift 23/011/2011

Grunder för fristående examen

YRKESEXAMEN I GIPSNING 2011

Föreskrift 23/011/2011

© Utbildningsstyrelsen

Föreskrifter och anvisningar 2011:24

ISBN 978-952-13-4845-7 (hft.)

ISBN 978-952-13-4846-4 (pdf)

ISSN-L 1798-8977

ISSN 1798-8977 (print)

ISSN 1798-8985 (online)

www.utbildningsstyrelsen.fi

Kopijyvä Oy, Esbo 2011

FÖRESKRIFT

16.6.2011

23 /011/2011

Giltighetstid: fr.o.m. 1.9.2011 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten
att utfärda föreskriften bygger på
L 631/98, 13 § 2 mom

Upphäver Utbildningsstyrelsens föreskrift

-

Ändrar Utbildningsstyrelsens föreskrift

-

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN I GIPSNING

Utbildningsstyrelsen har beslutat om grunderna för yrkesexamen i gipsning.
Examensgrunderna ska iakttas fr.o.m. 1.9.2011.

Examenskommissionen och examensarrangören kan inte lämna grunderna för
examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar
utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av
utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen
skall som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående
examen.

Generaldirektör

Timo Lankinen

Undervisningsråd

Aira Rajamäki

BILAGA

Yrkesexamen i gipsning 2011

INNEHÅLL

1	Fristående examina	7
1.1	Anordnande av fristående examina	7
1.2	Avläggande av fristående examen	7
1.3	Grunderna för fristående examen	7
1.4	Personlig tillämpning i fristående examen	7
1.5	Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen	8
1.6	Betyg	8
1.7	Utbildning som förbereder för fristående examen	9
2	Uppbyggnaden av yrkesexamen i gipsning	9
3	Krav på yrkesskicklighet i yrkesexamen i gipsning och grunder för bedömningen	10
3.1	Förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandling .	11
	Krav på yrkesskicklighet	11
	Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)	11
	Sätt att visa yrkesskickligheten	17
3.2	Immobiliseringsbehandling av patienter	18
	Krav på yrkesskicklighet	18
	Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)	18
	Sätt att visa yrkesskickligheten	25
3.3	Vårdarbete efter patientens immobiliseringsbehandling	25
	Krav på yrkesskicklighet	25
	Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)	26
	Sätt att visa yrkesskickligheten	31
3.4	Utvärdering och utveckling av immobiliseringsarbetet	31
	Krav på yrkesskicklighet	31
	Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)	32

Bilaga

Beskrivning av det arbete som personer som avlagt yrkesexamen i gipsning utför 38

1 FRISTÅENDE EXAMINA

1.1 Anordnande av fristående examina

Examenskommissionerna som tillsätts av Utbildningsstyrelsen och består av representanter för arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare ansvarar för anordnandet och övervakningen av fristående examina samt utfärdar examensbetyg. Examenskommissionerna gör ett avtal om anordnande av fristående examina med utbildningsanordnarna och vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Fristående examina kan inte anordnas utan giltigt avtal med examenskommissionen.

1.2 Avläggande av fristående examen

Fristående examen avläggs genom att examinanderna vid examenstillfällena i praktiska arbetsuppgifter påvisar det kunnande som förutsätts i examensgrunderna. Varje examensdel ska bedömas skilt för sig. Bedömningen görs som ett samarbete mellan representanter för arbetsgivare, arbetstagare och undervisningssektorn. Inom branscher där det är vanligt med självständiga yrkesutövare tas även denna part i beaktande vid valet av bedömare. Bedömningen godkänns slutligen av examenskommissionen. Examensbetyg kan beviljas då examinanden har avlagt alla examensdelar som krävs med godkänt vitsord.

1.3 Grunderna för fristående examen

I examensgrunderna fastställs vilka delar och eventuella kompetensområden som hör till examen, uppbyggnaden av examen, den yrkesskicklighet som krävs i de olika examensdelarna, bedömningsgrunderna (målen och kriterierna för bedömningen) samt sätten att påvisa yrkesskicklighet.

En examensdel utgör ett delområde inom yrket som går att avskilja från den naturliga arbetsprocessen till en självständig helhet som kan bedömas. Kraven på yrkesskicklighet som beskrivs i de olika examensdelarna koncentrerar sig på de centrala funktionerna och verksamhetsprocesserna inom yrket samt på yrkespraxis inom den aktuella branschen. De omfattar även färdigheter som allmänt behövs i arbetslivet, till exempel sociala färdigheter.

Målen och kriterierna för bedömningen är härledda ur kraven på yrkesskicklighet. Målen för bedömningen anger de kunskapsområden som man vid bedömningen fäster särskild vikt vid. Definitionen av dessa mål underlättar också bedömningen av den aktuella arbetsprocessen. Bedömningen ska täcka alla de mål för bedömning som beskrivs i examensgrunderna. Kriterierna för bedömningen bestämmer den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation.

Sätten att påvisa yrkesskicklighet innehåller preciserande anvisningar om avläggandet av examen. Yrkesskickligheten påvisas i allmänhet i autentiska arbetsuppgifter. Sätten att påvisa yrkesskicklighet kan innehålla direktiv för bl.a. hur en examensprestation vid behov kan kompletteras så att alla krav på yrkesskicklighet blir beaktade.

1.4 Personlig tillämpning i fristående examen

Utbildningsstyrelsen har utfärdat en särskild föreskrift om individualisering.

1.5 Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen

Vid bedömning av yrkesskickligheten är det viktigt att ingående och noggrant granska hur examinanderna visar att de kan det som examensgrunderna förutsätter i kraven på yrkesskicklighet för den aktuella examensdelen. Vid bedömningen tillämpas de bedömningskriterier som fastställts i examensgrunderna. Bedömarna ska mångsidigt använda sig av olika och i första hand kvalitativa bedömningsmetoder. Används endast en metod, blir resultatet inte nödvändigtvis tillförlitligt. Vid bedömningen beaktas bransch- och examensspecifika särdrag i enlighet med examensgrunderna.

Om examinanderna har tillförlitliga utredningar om tidigare påvisat kunnande, granskar bedömarna hur de motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna. Bedömarna föreslår för examenskommissionen att kunnandet erkänns som en del av examensprestationen. Examenskommissionen fattar det slutliga beslutet om erkännande av tidigare påvisat kunnande som tillförlitligt utretts. Bedömning av yrkesskicklighet är en process där insamling av bedömningsmaterial och dokumentering av bedömning spelar en viktig roll. Representanter för arbetslivet och lärare gör på trepartsbasis en noggrann och mångsidig bedömning. Examinanderna ska klart och tydligt få veta hur bedömningsgrunderna tillämpas i deras eget fall. De ska också ges möjlighet att själva bedöma sina prestationer. Examensarrangören gör upp ett bedömningsprotokoll över examensprestationen för den aktuella examensdelen som undertecknas av bedömarna. Till en bra bedömningsprocess hör också att efter detta ge examinanderna respons på prestationerna. Det slutliga bedömningsbeslutet fattas av examenskommissionen.

Bedömare

De personer som bedömer examinandernas yrkesskicklighet ska ha god yrkeskunskap inom det aktuella området. Examenskommissionen och examensarrangören kommer överens om bedömarna i avtalet om anordnande av fristående examen.

Rättelse av bedömning

Examinanderna kan inom lagstadgad tid anhålla om rättelse av bedömning av den examenskommission som ansvarar för den aktuella examen. En skriftlig begäran om rättelse riktas till examenskommissionen. Examenskommissionen kan efter att ha hört bedömarna besluta om en ny bedömning. Det går inte att genom besvär anhålla om ändring av examenskommissionens beslut som gäller rättelse av bedömning.

1.6 Betyg

Examenskommissionen beviljar examensbetyg och betyg för en eller flera avlagda examensdelar. Betyg över deltagande i förberedande utbildning ges av utbildningsanordnaren. Utbildningsstyrelsen har utfärdat direktiv om vilka uppgifter som ska framgå ur betygen.

Betyg för en eller flera examensdelar ges på begäran. Examensbetyget, liksom betyget för en eller flera avlagda examensdelar, undertecknas av en representant för examenskommissionen och en representant för examensarrangören.

En anteckning om avlagd fristående examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett intyg över avlagd examen som är jämförbart med ett examensbetyg. Examensarrangören skaffar och undertecknar yrkesbeviset. Yrkesbeviset är avgiftsbelagt för examinanderna.

1.7 Utbildning som förbereder för fristående examen

Det går inte att ställa förhandsvillkor om deltagande i utbildning för dem som deltar i fristående examina. Examina avläggs ändå huvudsakligen i samband med förberedande utbildning. Förberedande utbildning ska anordnas i enlighet med examensgrunderna. Utbildningen och examenstillfällena ska planeras utgående från examensdelarna. Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen ska ges möjlighet att delta i examenstillfällena och avlägga fristående examen som en del av utbildningen.

2 UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN I GIPSNING

Yrkesexamen i gipsning är avsedd för personer som har minst de kunskaper och färdigheter som krävs i grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen eller i en motsvarande, tidigare examen. För att kunna avlägga examen krävs tillräcklig (cirka tre års) arbetserfarenhet inom social- och hälsovårdsbranschen samt kompletterande och fördjupade studier.

Yrkesexamen i gipsning består av fyra obligatoriska examensdelar och tre valfria examensdelar. Examen är avlagd när alla obligatoriska examensdelar och en valfri examensdel har avlagts med godkänt betyg. De obligatoriska examensdelarna avläggs var för sig och i den ordning som anges i examensgrunderna.

Tabell 1. Uppbyggnaden av yrkesexamen i gipsning

Obligatoriska examensdelar
3.1 Förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandling
3.2 Immobiliseringsbehandling av patienter
3.3 Vårdarbete efter patientens immobiliseringsbehandling
3.4 Utvärdering och utveckling av immobiliseringsarbetet
Valfria examensdelar
3.5 En examensdel från yrkesexamen i fotvård: Sårbehandling inom fotvården
3.6 En examensdel från grundexamen inom säkerhetsbranschen: Hantering av hot
3.7 En examensdel från grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen, kompetensområdet för akutvård: Perioperativt vårdarbete

Examinandens valfria del ska vara någon av de examensdelar som nämns i punkterna 3.5–3.7 i tabellen ovan. Betyget över avläggandet av denna examensdel ges av examenskommissionen för examen i fråga. Examenskommissionen Kipsausalan tutkintotoimikunta erkänner denna examensdel som en del av yrkesexamen i gipsning på basis av betyget.

3 KRAV PÅ YRKESSKICKLIGHET I YRKESEXAMEN I GIPSNING OCH GRUNDER FÖR BEDÖMNINGEN

Den yrkesskicklighet som krävs i examensgrunderna visas på basis av den av examenskommissionen godkända planen för anordnande av yrkesexamen i gipsning i autentisk verksamhet vid examenstillfällena som ordnas enligt principen om personlig tillämpning. Vid dessa tillfällen visar examinanden heltäckande den yrkeskunnighet som krävs i examensgrunderna.

Bedömningen i yrkesexamen i gipsning görs separat för varje examensdel genom att jämföra examinandens yrkesskicklighet med kraven på yrkesskicklighet i examensdelen. Vid examenstillfällena visar examinanden sin förmåga att tillämpa sitt kunnande i föränderliga situationer och arbetsmiljöer. Examinanden visar också sin förmåga att bedöma och lära sig av erfarenheter samt att förbättra och ta i bruk nya arbetsätt.

Efter varje examenstillfälle bedömer och dokumenterar bedömaren eller bedömarna examinandens kunnande i relation till kraven på yrkesskicklighet, föremålen för bedömningen och bedömningskriterierna i examensdelen. Examinandens självvärdering utgör en väsentlig del av examensprestationen. I en väl utförd bedömningsprocess hålls ett responsamtal efter examenstillfället.

Efter att alla examenstillfällen som ingår i examensdelen har hållits, ordnas bedömnings-
samtalet. I detta samtal deltar förutom examinanden även följande trepartsrepresentanter

- en representant för arbetsgivarna
- en erfaren representant för arbetstagarna samt
- en representant för lärarna.

Examinanden presenterar vid samtalet de bedömningar som han eller hon fått, den egna självvärderingen och de dokument som anknyter till examensprestationerna och som har bedömts. Examinanden och bedömarna diskuterar och bedömer examinandens yrkeskunnighet utifrån de bedömningar och dokument som getts enligt kraven på yrkesskicklighet, föremålen för bedömningen och bedömningskriterierna i examensdelen. I slutet av bedömningsamtalet håller bedömningsgruppen ett möte där gruppen beslutar om den ska föreslå att examenskommissionen godkänner eller underkänner examensdelen och ger ett skriftligt utlåtande om det.

Krav på yrkesskicklighet, föremål för bedömning och bedömningskriterier

På följande sidor anges med fet stil de krav som i examensdelen ställs på yrkesskickligheten. Dessa krav på yrkesskickligheten baserar sig på uppgifts- och färdighetsområden i arbetslivet. Under denna text, i vänstra kolumnen, anges föremålen för bedömning. Dessa är härledda från kraven på yrkesskicklighet och omfattar de kompetensområden som är centrala i fråga om yrkesskickligheten. Vid bedömningen fokuserar man på dessa kompetensområden. Högra kolumnen innehåller de bedömningskriterier som anger den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation. Utifrån dessa bedöms om examensprestationen kan godkännas. Efter examensdelen beskrivs sätten att visa yrkesskickligheten.

3.1 Förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandling

Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan

- planera patientens hela immobiliseringsbehandling
- utföra de arbeten som ingår i immobiliseringsbehandlingen
- förbereda patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandlingen
- ta fram de material och arbetsredskap som behövs vid immobiliseringsbehandlingen
- bedöma sitt eget arbete vid förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandlingen.

Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)

Examinanden kan planera patientens hela immobiliseringsbehandling.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Bedömning av patientens behov av immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• utreder genom att ställa frågor till patienten och läsa journalhandlingarna vilken typ av skada patienten har fått (högenergi- eller låg-energiskada) och beaktar vid planeringen av behandlingen vilka bassjukdomar och vilken medicinering patienten har• bedömer tillsammans med andra specialister inom immobiliseringsbehandling hur brådskande patienten behöver behandlas och var behandlingen ska ges• beaktar patientens hälsotillstånd och de individuella förändringarna i det och placerar patienten och skadeområdet i en optimal ställning för att ytterligare skador inte ska uppstå (ställning, kompression, kyla, smärtmedicinering och stöd)• beaktar vid planering av behandlingen patientens allmäntillstånd, funktionsförmåga och andra eventuella skador• konsulterar specialister inom hälso- och sjukvården i särskilda frågor som gäller behandlingen av patienten• observerar, palperar och ställer frågor till patienten (kontrollerar pulsen, extremitetens färg och temperatur, kapillärfyllnaden, hematom, smärta) för att ta reda på om det finns skador i mjukvävnaden, muskel-, nerv och blodkärlsskador, hud- och känsel förändringar och informerar läkaren eller andra specialister inom

	immobiliseringsbehandling om dessa samt antecknar sina observationer.
Planering av en barnpatients immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer patientens allmäntillstånd genom att använda sig av analysresultat, intervjuer och observationer av barnet och barnets närstående • planerar barnpatientens immobiliseringsbehandling genom att beakta anatomiska och fysiologiska faktorer, ålder, utveckling och övriga viktiga särdrag med tanke på immobiliseringsbehandlingen • stöder patientens delaktighet och involverar barnet och barnets närstående när beslut fattas vid planering av vården.
Planering av en fullvuxen patients immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer patientens allmäntillstånd och funktionsförmåga genom att använda sig av analysresultat, intervjuer och observationer av patienten och patientens närstående eller följeslagare • planerar patientens immobiliseringsbehandling enligt de individuella behoven under beaktande av arbetets natur och särkraven i arbetsmiljön • stöder patientens delaktighet när beslut fattas om hur behandlingen ska genomföras.
Planering av en äldre patients immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer patientens allmäntillstånd och funktionsförmåga genom att använda sig av analysresultat, intervjuer och observationer av patienten och patientens närstående eller följeslagare • bedömer hur den äldre patientens hemvård ska ordnas i samarbete med patienten och patientens närstående samt med yrkesutbildade personer inom hemvården, rehabiliteringen och socialsektorn • planerar tillsammans med den äldre patienten immobiliseringsbehandlingen utifrån de individuella behoven och beaktar bl.a. hur typen av stöd och valet av material samt patientens situation inverkar på tillfrisknandet och rehabiliteringsprocessen • planerar immobiliseringsbehandlingen under beaktande av möjligheterna att bevara den äldre patientens funktionsförmåga, förebyggandet av komplikationer (t.ex. fallrisker, osteo-

	<p>poros), patientens självständighet och förmåga att klara av de dagliga sysslorna</p> <ul style="list-style-type: none"> • stöder den äldre patientens och de närståendes delaktighet när beslut fattas vid planering av behandlingen och när behovet av hjälp utreds.
Planering av immobiliseringsbehandling för specialgrupper	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • planerar immobiliseringsbehandlingen under beaktande av patientens ämnesomsättning i rörelseapparaten, sjukdomar i nervsystemet, huden och cirkulationsorganen samt missbruksproblem, psykiska problem och minnesstörningar.
Radiologisk undersökning och beaktande av strålsäkerheten	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar i arbetsenheten de undersökningsmöjligheter som finns vid planering av behandlingsprocessen (öppettider, personal osv.) • beaktar de radiologiska undersökningsmetodernas inverkan på säkerheten vid vård av patienten • assisterar vid användningen av C-bågen enligt arbetsplatsens rutiner • assisterar vid behov vid användningen av datortomograf eller magnetkamera vid vård av patienten • använder ändamålsenligt strålskydd för att skydda patienten och sig själv.
Beaktande av radiologiska fynd	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om de vanligaste radiologiska bildfynden i övre extremiteterna (nyckelben, axelled, överarm, armbågsled, underarm, handlovsben, mellanhandsben, fingrarnas ben) genom att be om medicinska behandlingsinstruktioner för immobiliseringsbehandlingen • använder i sitt arbete kunskap om de vanligaste radiologiska bildfynden i nedre extremiteten (höft, lårben, knä, underben, vrist, hälben, mellanfotsben och ben i tårna) så att han/hon ber om medicinska behandlingsinstruktioner för immobiliseringsbehandlingen • använder i sitt arbete de facktermer på latin och de viktigaste begreppen som används inom immobiliseringsbehandlingen (bl.a. dislocerad fraktur, luxerad led, greenstickfraktur, diastas, öppen fraktur, intraartikulär fraktur, splitterfraktur, osteoporotisk fraktur).

Examinanden kan utföra de arbeten som ingår i immobiliseringsbehandlingarna.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Yrkesetiskt arbete i vården av immobiliseringspatienter	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• bemöter patienterna individuellt, jämlikt och rättvist och respekterar patientens självbestämmanderätt• beaktar i sitt arbete särdrag som kan gälla patientens kön, hälsotillstånd eller kultur• bemöter jämlikt och sakligt patienter som har ett krävande uppförande (missbrukare, aggressiva personer eller personer med minnesstörning, utvecklingsstörning eller psykiska problem) och de närstående samt följeslagaren.
Yrkesmässig interaktion och kommunikation	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kommunicerar med patienten så att det uppstår en trygg vårdrelation som baserar sig på förtroende• använder i sitt arbete de centrala kunskaper som immobiliseringstekniken baserar sig på och de begrepp som används inom tekniken (torkningstid, härdningstid, laminering, efterfuktning, kombinationsgips, ortos, öppet gipsförband, funktionellt gips)• bemöter kunderna professionellt och artigt och beaktar immobiliseringspatientens möjligheter till delaktighet i planeringen, genomförandet och utvärderingen av den egna vården• kommunicerar muntligt och skriftligt på svenska eller finska och dessutom på ett främmande språk i situationer som gäller immobiliseringsbehandling• informerar och antecknar saker som gäller vården av patienten på ett tydligt och förståeligt sätt som medlem av ett vårdteam.

Examinanden kan förbereda patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandling.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Uppgörande av arbetsschema och tidsreservering	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• uppskattar vid tidsreserveringen hur lång tid som behövs för immobiliseringsbehandlingen och beaktar också jourpatienternas placering i tidsschemat• beaktar vid uppgörandet av arbetsschemat det aseptiska arbetsschemat• beaktar vid uppgörandet av arbetsschemat de

	<p>övriga specialkraven på vården (t.ex. barnpatienter eller brådskande patienter)</p> <ul style="list-style-type: none"> • reserverar de arbetslokaler som behövs för vården av patienten.
Förberedelse av patienten inför immobiliseringsbehandlingen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • informerar patienten om den kommande åtgärden på ett förståeligt sätt • instruerar och hjälper patienten att klä av sig och på sig och sörjer för patientens kroppsliga integritet • bedömer patientens smärta, sörjer för att patienten vid behov får tillräckligt med smärtmedicin och orsakar inte patienten mer smärta • rengör och vårdar patientens hud och antecknar observationer om huden i skadeområdet och i det område som immobiliserats • förbereder och placerar patienten i en ställning som är optimal med tanke på immobiliseringsbehandlingen och ber vid behov om hjälp • förbereder patienten för en eventuell reponering.
Att ta fram vård- och arbetsutrustning och material	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar fram vårdutrustning och -material och beaktar då användningsobjektet, patientens hud och eventuella allergier • tar fram vårdutrustning och -material och beaktar då materialets hållbarhet, behövlig mängd och ekonomiska faktorer i förhållande till hur lång tid immobiliseringsbehandlingen kommer att ta • följer principerna för hållbar utveckling och undviker på förhand uppkomsten av onödigt avfall (spillbitar, överflödigt eller fel material) • förbereder sig för en eventuell reponering • förbereder sig på att ta hand om eventuella rester av vårdmaterialen enligt principerna för hållbar utveckling och arbetsenhetens rutiner.
Förberedelse av arbetsplatsen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ställer i ordning arbetsplatsen inför immobiliseringsbehandlingen (skydd av ytor, belysning, arbetsbänkar och tilläggsutrustning, skydd av patienten) • beaktar patientens kroppsliga integritet, säkerhet, aseptik och etik när han/hon ställer i ordning arbetsplatsen • kontrollerar att de apparater och arbetsred-

	skap som används vid immobiliseringsbehandlingen är ofarliga att använda i olika arbetsmiljöer innan de används.
Att sörja för säkerheten i arbetet och ergonomin	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar vid planeringen av immobiliseringsbehandlingen sin egen säkerhet (patienter som har en smittsam sjukdom, är drogpåverkade eller uppför sig aggressivt) • placerar vårdutrustningen och -materialen så att arbetet kan utföras ergonomiskt korrekt • använder arbets- och behandlingsbord och förflyttar patienter ergonomiskt korrekt.
Aseptiskt arbete	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter självständigt sin personliga hygien och ser till att skyddskläderna är rena • sköter handhygienen enligt de aseptiska kraven och använder skyddshandskar korrekt och ekonomiskt • arbetar aseptiskt och följer det aseptiska arbetsschemat och använder ändamålsenligt tvätt- och desinfektionsmöjligheterna i arbetsmiljön.
Examinanden kan ta fram de material och arbetsredskap som behövs vid immobiliseringsbehandling.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Förberedelser inför användning av kalkgips	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ställer fram det som behövs för skydd av patientens hud, polstring och kräppapper • ställer fram den utrustning som behövs för att fukta kalkgipsen • ställer fram utrustning för sågning av gipsförbandet.
Förberedelser inför användning av syntetiskt gipsmaterial	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ställer fram det som behövs för skydd av patientens hud, polstring och gipsstrumpa • ställer fram den utrustning som behövs för att fukta det syntetiska gipsmaterialet • ställer fram nitar, kantband, kardborreband m.m. tilläggsmaterial som behövs för att göra en ortos • utnyttjar vid planering av stödet kunskap om materialens egenskaper och användningsområden (styvt eller mjukt material).

Förberedelser inför användning av lågvärmeplast	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ställer fram de material som behövs och planerar användningen av dem så att det uppstår så lite spill som möjligt • ställer fram den utrustning som behövs för uppvärmning av materialet • ställer fram polstring, kardborrband och andra arbetsredskap som behövs för att fästa stödet.
Förberedelser inför användning av stödtejp och stödförband	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utnyttjar i sitt arbete kunskap om stödförband och tejpningar och om deras inverkan på behandlingen av vrist- och knäskador och plantarfasciit • ställer fram de material för skydd av huden som behövs och beaktar hudens skick och eventuella allergier.
Examinanden kan bedöma sitt eget arbete vid förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandlingen.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Bedömning av den egna yrkesskickligheten	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i planering av immobiliseringsbehandlingen • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sitt arbete vid förberedelse av immobiliseringsbehandlingen • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandlingen • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i fråga om att ställa fram de material och arbetsredskap som behövs vid immobiliseringsbehandlingen.

Sätt att visa yrkesskickligheten

Examinanderna visar i autentiska arbetsmiljöer sitt kunnande i planering av behandlingen vid förberedelse av patienten och vårdmiljön inför immobiliseringsbehandlingen.

Examinanderna utarbetar utifrån patientens situation en plan för genomförande av immobiliseringsbehandlingen. De bemöter patienten professionellt och informerar och antecknar saker som gäller vården av patienten på ett tydligt sätt. Examinanderna förbereder patienten, arbetsplatsen och utrustningen för en trygg immobiliseringsbehandling. De iakttar i sitt arbete anvisningarna om säkerhet och arbetar aseptiskt. Examinanderna ställer fram den utrustning som behövs för immobiliseringsbehandlingen utifrån patientens behov

och åtgärden samt använder utrustning och material ändamålsenligt. Examinanderna motiverar och bedömer sitt arbete vid förberedelse av patienten och vårdmiljön och gör detta utifrån aktuell kunskap och kunnande. Examinanderna främjar sitt eget välbefinnande i arbetet och utvecklar sin yrkesskicklighet och sitt arbete.

Bedömarna följer och bedömer examinandens arbete och ger en skriftlig bedömning av arbetet. Examinanderna kan komplettera sina examensprestationer med andra dokument som producerades under examenstillfället. Dessa dokument fogas till bedömningsmaterialet i bedömd form.

3.2 Immobiliseringsbehandling av patienter

Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan

- utföra immobiliseringsbehandlingar av patienter under beaktande av sitt ansvarsområde, de kunskaper som immobiliseringsbehandlingen baserar sig på och patientens vårdbehov
- sörja för patientens säkerhet och säkerheten i vårdmiljön
- utföra immobiliseringsbehandlingen enligt läkarens vårdanvisningar
- sköta patientens sår i samband med immobiliseringsbehandlingen
- använda avlastningsbehandling i samband med immobiliseringsbehandlingen
- bedöma sitt eget arbete vid immobiliseringsbehandling.

Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)

Examinanden kan utföra immobiliseringsbehandlingar av patienter under beaktande av sitt ansvarsområde, de kunskaper som immobiliseringsbehandlingen baserar sig på och patientens vårdbehov.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Behärskande av de kunskaper som immobiliseringsbehandlingen baserar sig på	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete radiologiska fynd och läkarens vårdanvisningar (anvisningar om stöd, ställningar och belastning) • iakttar i vården huvudprinciperna inom immobiliseringsbehandling: att benen hålls på plats, att ställningarna är anatomiskt riktiga och att smärta lindras • använder i patientvården kunskap om trepunktsfixering (s.k. Charnleys fixering) och dess betydelse för läkning av frakturen • använder i sitt arbete kunskap om hur man gör anatomiskt stödjande förband och om förbandens anatomiska mått

	<ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om immobiliseringsbehandlingens inverkan på patientens hälsa och välbefinnande samt på stöd- och rörelseorganens funktionsförmåga och på möjligheterna att klara av de dagliga sysslorna • konsulterar vid behov enligt sitt ansvarsområde andra specialister inom hälso- och sjukvården samt immobiliseringsbehandlingen • använder digital bildtagning och minst ett program för bildlagring • arbetar arbetsplatsens instruktioner om bildtagning och arkivering av bilder.
<p>Övervakning av patientens hälsotillstånd och observation av eventuella komplikationer</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • övervakar patientens hälsotillstånd i samarbete med den övriga personalen enligt det egna ansvarsområdet • observerar, palperar och intervjuar patienten (puls, extremitetens färg och temperatur, hematom och smärta) för att ta reda på eventuella skador i mjukvävnaden, muskel-, nerv och blodkärlsskador, hud- och känseländringar samt informerar och antecknar sina observationer.
<p>Immobiliseringsbehandling av barnpatienter</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar barnpatientens ålder och utvecklingsfas samt de närståendes förmåga och möjligheter att delta i vården av barnet • lyssnar på barnets och de närståendes önskemål och låter dem delta i genomförandet av immobiliseringen • sörjer enligt sitt ansvarsområde för smärtlindringen och använder i sitt arbete arbetsplatsens instruktioner om behandlingen av smärta hos barn • övervakar och antecknar smärtmedicineringens effekter och informerar om dem.
<p>Immobiliseringsbehandling av patienter i arbetsför ålder</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • låter patienten och vid behov en närstående delta i genomförandet av immobiliseringsbehandlingen och lyssnar på deras önskemål • sörjer för smärtlindringen enligt sitt ansvarsområde och iakttar i sitt arbete arbetsplatsens instruktioner om smärtlindring och författningarna och rekommendationerna om läkemedelsbehandling (t.ex. SHM:s Säker läkemedelsbehandling, Nationell handbok för genomförande av läkemedelsbehandling inom social- och hälsovården)

	<ul style="list-style-type: none"> • övervakar och antecknar smärtmedicineringens effekter och informerar om dem.
Immobiliseringsbehandling av äldre patienter	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • låter den äldre patienten och vid behov en närstående delta i genomförandet av immobiliseringsbehandlingen och lyssnar på deras önskemål • genomför immobiliseringsbehandlingen under beaktande av patientens funktionsförmåga, individuella sjukdomar och deras svårighetsgrad • sörjer för smärtlindringen enligt sitt ansvarsområde och iakttar i sitt arbete arbetsplatsens instruktioner om smärtlindring för äldre och författningarna och rekommendationerna om läkemedelsbehandling (t.ex. SHM:s Säker läkemedelsbehandling, Nationell handbok för genomförande av läkemedelsbehandling inom social- och hälsovården) • övervakar och antecknar smärtmedicineringens effekter, informerar om dem och beaktar den höga ålderns inverkan på läkemedlens metaboli.
Examinanden kan sörja för patientens säkerhet och säkerheten i vårdmiljön.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Säker vård av patienter	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar så att säkerheten för patienterna i olika åldrar som behöver olika typer av immobiliseringsbehandling inte äventyras • använder i sitt arbete de centrala begreppen inom mikrobiologi och förebygger spridningen av infektioner • använder i sitt arbete kunskap om hälso- och sjukvårdens system för rapportering av farliga situationer (HaiPro) • använder i sitt arbete kunskap om välbefinnande i arbetet, kontroll över arbetet och arbetsmiljön och främjar en god vård av patienten.
Att sörja för säkerheten och renheten i vårdmiljön	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förvarar vårdutrustning och -material korrekt • arbetar i enlighet med den aseptiska arbetsordningen och utför vid behov desinfektion vid rengöring av ytor från sekret • använder vid immobiliseringsbehandling på ett säkert sätt arbetsredskap och anordningar

	<p>och iakttar i sitt arbete säkerhetsbestämmelserna om instrument, anordningar och maskiner (lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård) och anordningarnas bruksanvisningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • samarbetar med specialister inom apparatservice och instrumentvård i frågor som gäller att hålla utrustningen i skick • skyddar under immobiliseringsbehandlingen arbets- och behandlingsytor, sina egna arbetskläder och patienten • använder i sitt arbete kunskap om de fysikaliska, kemiska och biologiska risker och olägenheter som är förknippade med immobiliseringsbehandling • identifierar de faktorer som äventyrar säkerheten i arbetet, förebygger riskerna (t.ex. belysning, arbetslokaler, ventilation, temperatur, ordning och renhet, ergonomi) och iakttar i sitt arbete arbetarskyddslagstiftningen • iakttar arbetsplatsens instruktioner när arbets- och patientolycksfall inträffar • sörjer vid hot om våld för den egna, arbetskamraternas och patienternas säkerhet i enlighet med instruktionerna på arbetsplatsen.
<p>Examinanden kan utföra immobiliseringsbehandling enligt läkarens vårdanvisningar.</p>	
<p>Föremål för bedömning</p>	<p>Bedömningskriterier</p>
<p>Immobiliseringsbehandling av händerna</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om händernas anatomi och identifierar felställningarna i dem • assisterar vid reponering av luxationer och frakturer i handens ben och gör ett immobiliseringsförband (t.ex. behandling av en Bennet-fraktur) • gör självständigt de immobiliseringsförband (gipsförband, skenor) som behövs vid behandling av handskador i gott läge (mallet finger, metacarpal, fingrarnas grund- och ytterfalanger, tummens ledband).
<p>Immobiliseringsbehandling av handleden</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om handledsbenens anatomi och identifierar felställningarna i handleden • assisterar vid reponering av frakturer i handledens ben och gör ett immobiliseringsförband

	<ul style="list-style-type: none"> • lägger självständigt ett immobiliseringsförband (skenor, gipsförband och ortoser) vid en fraktur i gott läge på strålbenet (radius) och båtbenet (scafoideum) • utför en stödbehandling vid smärt- och belastningstillstånd i handledsområdet (sensskideinflammation, canalis carpi).
Immobiliseringsbehandling av underarmen och armbågsleden	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om underarmens och armbågsledens anatomi och identifierar felställningarna i dem • assisterar vid reponering av luxationer i armbågsleden och gör ett immobiliseringsförband • lägger självständigt ett immobiliseringsförband (vinkelgips) på en fraktur i gott läge på underarmen (antebrachium) • gör en mitella och använder vid behov fabriksstillverkade ortoser • sköter stödbehandlingen vid smärt- och belastningstillstånd i armbågsområdet (tennisarmbåge).
Immobiliseringsbehandling av nyckelben, axelleden och överarmen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om nyckelbenens, axelledens och överarmens anatomi och identifierar felställningarna i dem • assisterar vid reponering av luxationer i axelleden och frakturer i överarmen och gör immobiliseringsförband (mitella) • lägger självständigt ett immobiliseringsförband (U-gips, överarmsortos) på en fraktur i gott läge i överarmen (humerus).
Immobiliseringsbehandling av fotryggens och tårnas ben	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om fotryggens och tårnas anatomi och identifierar felställningarna i dem • gör självständigt immobiliseringsförband (Geishasko, tejpling av tår) på frakturer i gott läge i tårnas ben • identifierar särdragen hos frakturer i fotryggens ben (bl.a. Jonesfrakturer) och använder information om de vårdbeslut som fattats för patienten.
Immobiliseringsbehandling av underbenet, vristbenen och hälen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om underbenets, vristbenens och hälens anatomi och identifierar felställningarna i dem

	<ul style="list-style-type: none"> • assisterar vid reponering av luxationer i underbenet och vristen samt i behandlingen av frakturer i skenbenet, vristbenen och hälen och gör immobiliseringsförband • gör självständigt immobiliseringsförband (gipsförband, ortos) för frakturer i gott läge i skenbenet, vristbenen och hälen • gör en kilning av gipset enligt läkarens vårdanvisningar.
<p>Immobiliseringsbehandling av höften, lårbenet och knäet</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om höftens, lårbenets och knäets anatomi och identifierar felställningarna i dem • assisterar vid reponering av höften och knäområdet och genomför de behövliga stödåtgärderna • assisterar vid tibiasträck och förstår dess betydelse i vården av patienten • gör självständigt ett hylsgips och en hylsortos • använder fabriksstillverkade ortoser enligt vårdanvisningarna.
<p>Sågning av gips och färdigställande av ortos</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • sågar itu gipsförbandet självständigt och säkert med korrekt sågteknik • gör självständigt en vårdöppning och iakttar då de aseptiska rutinerna • använder gipssaxen rätt vid öppning av en ortos • färdigställer en ortos med kant- och kardborreband och använder vid behov nitar.
<p>Användning av material vid immobiliseringsbehandling</p>	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder kalkgips när han/hon gör stöd och identifierar dess stödegenskaper • använder de tillbehör och den utrustning som behövs vid kalkgipsning (polstring, kräppapper, fuktnings- och sågutrustning) • använder syntetiskt gipsmaterial när han/hon gör stöd och identifierar dess stödegenskaper (bearbetbarhet, formbarhet, hårdhet) • använder de tillbehör som behövs vid behandling av material (fuktningsutrustning, bomullsstrumpa, polstervadd, kantejp, kardborreband, nitar osv.) • använder minst en lågtemperaturplast och tillbehör när han/hon gör en handledsskena.

Examinanden kan sköta patienters sår i samband med immobiliseringsbehandlingen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Sårvård	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• använder vid immobiliseringsbehandling kunskap om sårläggning och sårvårdsprodukter samt om rekommendationerna om sårvård i God medicinsk praxis• sköter patientens sår aseptiskt, enligt instruktionerna på arbetsplatsen• samarbetar med specialister inom sårvård (sårskötare, fotvårdare, läkare)• gör självständigt individuella immobiliseringsförband för patienter som behöver sårvård.

Examinanden kan använda avlastningsbehandling i samband med immobiliseringsbehandling.

Användning av avlastningsbehandling	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• lägger märke till behov av avlastningsbehandling vid immobiliseringsbehandling av en patient och använder i sitt arbete kunskap om principerna för avlastningsbehandling• hänvisar vid behov patienten till en specialist inom avlastningsbehandling (t.ex. en person som har avlagt specialyrkesexamen för gipsningsmästare, hjälpmedelstekniker)• bedömer avlastningsbehandlingens effekter och observerar eventuella förhårdnader i huden och tryckskador som den orsakat och antecknar sina observationer och informerar om dem• ser till att avlastningsskon fungerar och konsulterar specialister i specialfrågor som gäller dess funktion.
-------------------------------------	--

Examinanden kan bedöma sitt eget arbete vid immobiliseringsbehandling.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Bedömning av den egna yrkesskickligheten	Examinanden <ul style="list-style-type: none">• bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i fråga om immobiliseringsbehandling• bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sin förmåga att sörja för patientens säkerhet och säkerheten i vårdmiljön

	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet när det gäller att följa läkarens vårdanvisningar • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i sårvård som ges i samband med immobiliseringsbehandling • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i avlastningsbehandling som ges i samband med immobiliseringsbehandling.
--	---

Sätt att visa yrkesskickligheten

Examinanderna visar sin yrkeskunnighet i autentiska arbetsmiljöer vid immobiliseringsbehandling av olika patientgrupper.

Examinanderna utför immobiliseringsbehandlingen i samarbete med övriga yrkesutbildade personer som deltar i vården av patienten. Av examinandernas arbete framgår om de har aktuell kunskap om och kunnande i vård av olika patienter som behöver immobiliseringsbehandling och i förebyggande av komplikationer. Examinanderna sörjer för patientens säkerhet och säkerheten i vårdmiljön under immobiliseringsbehandlingen och utför immobiliseringsbehandlingen enligt läkarens vårdanvisningar och andra mål som ingår i vårdplanen. De använder utrustning och material ändamålsenligt. De sköter patientens sår aseptiskt enligt instruktionerna på arbetsplatsen och samarbetar med andra specialister i sårvård. Examinanderna använder avlastningsbehandling i sitt arbete och hänvisar vid behov patienten till en specialist på avlastningsbehandling. Examinanderna motiverar och bedömer sitt arbete vid immobiliseringsbehandling och gör detta utifrån aktuell kunskap och kunnande. Examinanderna främjar sitt eget välbefinnande i arbetet och utvecklar sin yrkesskicklighet och sitt arbete.

Bedömarna följer och bedömer examinandens arbete och ger en skriftlig bedömning av arbetet. Examinanderna kan komplettera sina examensprestationer med andra dokument som producerades under examenstillfället. Dessa dokument fogas till bedömningsmaterialet i bedömd form.

3.3 Vårdarbete efter patientens immobiliseringsbehandling

Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan

- utföra de arbeten som ingår i vården efter immobiliseringsbehandlingen
- efter immobiliseringsbehandlingen ställa i ordning arbetsplatsen för följande behandling
- instruera patienter, närstående och stödnätverk i frågor som gäller den fortsatta vården efter immobiliseringen
- anteckna den fortsatta vården efter immobiliseringsbehandlingen
- delta i den rehabiliteringsprocess som hör ihop med immobiliseringsbehandlingen
- bedöma sin egen yrkesskicklighet i vården efter immobiliseringsbehandlingen.

Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)

Examinanden kan utföra de arbeten som ingår i vården efter immobiliseringsbehandlingen.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Beaktande av de faktorer som inverkar på patientens tillfrisknande och rehabiliteringsprocess	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om benens och vävnadernas läkningsprocess • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskaper om sjukdomar i rörelseapparaten (bl.a. ledgångsreumatism, artros och osteoporos) • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om ämnesomsättningssjukdomarna (bl.a. diabetes, gikt, det metaboliska syndromet) • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om sjukdomar i nervsystemet (bl.a. muskeldystrofi, förlamningar) • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om hudsjukdomar och patientspecifika specialbehandlingar (bl.a. psoriasis, atopisk hud, eksem, inflammationer, cancer- och kortisonbehandlingar) • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om sjukdomarna i cirkulationsorganen (bl.a. hjärtinsufficiens, arterioskleros, sjukdomar i venerna, proppar) • tillämpar i sitt immobiliseringsarbete kunskap om missbruk av droger, om psykiska sjukdomar och om minnesstörningar.
Identifiering och förebyggande av komplikationer	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrollerar och övervakar patientens hälsotillstånd omedelbart efter immobiliseringsbehandlingen och i samband med den fortsatta vården och kontrollbesöken • intervjuar och palperar patienten (puls, extremitetens färg och temperatur, hematom och smärta) för att ta reda på om det finns skador i mjukvävnaden, muskel- och blodkärlsskador samt hud- och känseländringar • informerar läkaren eller en annan specialist i immobiliseringsbehandling om de komplikationsrisker eller komplikationer som han/hon observerat • antecknar sina observationer och de behandlingsmetoder som han/hon använt • ger patienten och de närstående instruktioner

	<p>så att de kan identifiera avvikelser från den normala läkningsprocessen</p> <ul style="list-style-type: none"> • ger för att trygga patientsäkerheten tydliga muntliga och skriftliga instruktioner om den fortsatta vården samt uppgifter om vart patienten och de närstående kan vända sig om det sker en plötslig förändring i patientens hälsotillstånd eller om de har andra frågor som gäller vården eller något annat som oroar.
<p>Examinanden kan ställa i ordning arbetsplatsen för följande immobiliseringsbehandling.</p>	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Underhåll av utrustning som använts vid immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • fyller på utrustningsförrådet och sköter om underhållet av arbetsredskap och anordningar efter behandlingen i enlighet med instruktionerna på arbetsplatsen • rengör och desinficerar den använda utrustningen enligt de aseptiska kraven och följer nationella anvisningar och anvisningar för utrustningen i fråga • lämnar in en trasig anordning eller ett trasigt arbetsredskap för reparation enligt serviceinstruktionerna och sköter det återkommande underhållet.
Iordningställande av arbetsplatsen efter immobiliseringsbehandlingen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • rengör arbetsplatsen, ytorna och de hjälpmedel som använts vid immobiliseringsbehandlingen • ställer i ordning arbetsplatsen för följande patient.
Mottagning och underhåll av hjälpmedel som returneras	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar emot redskap som patienter returnerar och ställer dem på rätt plats samt antecknar returneringen • ser till att det finns tillräckligt med hjälpmedel i arbetsenheten • kontrollerar att hjälpmedlen är rena och funktionsdugliga samt underhåller dem enligt instruktionerna i arbetsenheten • sköter om att de som inte har returnerat ett hjälpmedel får en påminnelse om det.

Examinanden kan instruera patienter, närstående och stödnätverk i frågor som gäller den fortsatt vården efter immobiliseringen.

Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Instruering av patienter, närstående och stödnätverk	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • ger under och efter behandlingen instruktioner om rehabilitering som aktiverar ämnesomsättningen, muskelfunktionen, blodcirkulationen och rörligheten • ger instruktioner genom vilka patienten förstår att näring, motion, vila och den personliga hygienens betydelse för läkningsprocessen och instruktioner som syftar till att få patienten att främja hälsan och välbefinnandet • instruerar patienten och vid behov närstående och stödnätverk i frågor som gäller den fortsatta vården, rehabiliteringen och den sociala tryggheten • ger patienten instruktioner och utnyttjar då den bakgrundsinformation, de färdigheter och den erfarenhet som han/hon har om den immobiliseringsbehandling som patienten fått • använder den information som han/hon har om den akut insjuknade (chock eller krisreaktionsfas) patientens och närståendes förmåga att ta emot instruktioner • lyssnar på patienten och de närstående samt tolkar både deras verbala och icke-verbala kommunikation • ber vid behov om stöd av patientens närstående eller andra sakkunniga för att försäkra sig om att instruktionerna är förstaeliga • använder när han/hon ger muntliga instruktioner de skriftliga vårdanvisningar som ska ges patienten och de närstående och försäkras om att de har förstått instruktionerna • ändrar vid behov de skriftliga vårdanvisningarna så att de bli lättare att förstå och så att de uppmuntrar patienten att sköta egenvården • instruerar patienten, de närstående och stödnätverket i frågor som gäller smärtlindring (kallt, upprätt ställning, kompression och värkmedicin) • stöder patientens egen aktivitet och uppmuntrar patienten, närstående och stödnätverket i rehabiliterings- och egenvårdsprocessen

	<ul style="list-style-type: none"> • ger instruktioner om användningen av kryckor, mitella och gångjärnsortos och beakta då patientens funktions- och inlärningsförmåga • beaktar vid instrueringen hur mycket frakturen får belastas • använder vid instrueringen av patienter kunskap om den rehabiliterings- och hjälpmedelsutlåning som finns inom primärvården och specialsjukvården eller hos privata aktörer • diskuterar och kommer överens med patienten och med samarbetspartner om frågor som gäller tidsreservering och ger patienten skriftligt tiderna för den fortsatta vården.
Samarbete vid instrueringen med olika aktörer	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • samarbetar vid behov med rådgivningen och skolhälsovården i fråga om instrueringen till barnpatienter som får immobiliseringsbehandling • samarbetar vid behov med företagshälsovården i fråga om instrueringen till patienter i arbetsför ålder som får immobiliseringsbehandling • samarbetar vid behov med den offentliga och privata hemsjukvården, hemservicen, rehabiliteringen och andra serviceproducenter i fråga om instrueringen till äldre patienter som får immobiliseringsbehandling • samarbetar vid behov med olika aktörer i fråga om instruering av patienterna (personer med specialyrkesexamen för gipsningsmästare, hjälpmedelsutlåningen, fysioterapin, verksamhetsterapin, fotarbetsgruppen, hjälpmedelsteknikern).
Examinanden kan anteckna den fortsatta vården i samband med immobiliseringsbehandling.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Anteckning av vården	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar i sitt arbete kunskap om den lagstiftning som gäller anteckningar och håller sig uppdaterad om ändringarna i lagstiftningen • gör anteckningarna om immobiliseringsbehandlingen patientfokuserat, tydligt och enligt vårdprocessen • följer principerna för det strukturella antecknandet • antecknar i journalhandlingar det som ska beaktas när patienten, närstående och stödnätverk

	<p>ges instruktioner för att den fortsatta vården ska bli genomförd</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete tidbeställningsprogram och reserverar vid behov på korrekt sätt tider för fortsatt vård och vårdplatser enligt läkarens vårdanvisningar eller hänvisar patienten till rätt tidsbeställningsplats.
<p>Examinanden kan delta i den rehabiliteringsprocess som hör ihop med immobiliseringsbehandlingen.</p>	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Beaktande av rehabiliteringsprocessen och rehabiliteringstjänsterna	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om läkningsprocessen för en stödd extremitet (egenvård, motion, näring, mikrorörelser, humör m.fl. faktorer) • använder i sitt arbete kunskap om de offentliga och privata rehabiliteringstjänsterna inom primärvården, specialistsjukvården och socialserVICEN.
Kartläggning av behovet av hjälpmedel och samarbete med hjälpmedelsutlåningen och rehabiliteringen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kartlägger immobiliseringspatientens behov av hjälpmedel i de dagliga sysslorna (måltider, hygien, motion osv.) och hänvisar vid behov patienten till en hjälpmedelsspecialist för en individuell kartläggning av behovet av hjälpmedel • samarbetar kundorienterat med personalen inom hjälpmedelsutlåningen och rehabiliteringen.
<p>Examinanden kan bedöma sin egen yrkesskicklighet i vården efter immobiliseringsbehandlingen.</p>	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Bedömning av den egna yrkesskickligheten	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sina arbetsätt i vården efter immobiliseringsbehandlingen • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sina arbetsätt i fråga om att ställa i ordning arbetsplatsen för nästa immobiliseringsbehandling • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sina arbetsätt i fråga om att ge instruktioner om den fortsatta vården efter immobiliseringsbehandlingen

	<ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sina arbetssätt i fråga om att anteckna patientens immobiliseringsbehandling • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet och sina arbetssätt i rehabiliteringsprocessen efter immobiliseringsbehandlingen.
--	---

Sätt att visa yrkesskickligheten

Examinanderna visar i autentiska arbetsmiljöer sin yrkeskunnighet i vårdarbete efter immobilisering.

Examinanderna motiverar sina åtgärder i vårdarbetet efter patientens immobiliseringsbehandling med aktuella kunskaper om de faktorer som inverkar på läknings- och rehabiliteringsprocessen. De identifierar och förebygger komplikationer i immobiliseringsbehandlingen, och för att trygga patientsäkerheten informerar de patienten och närstående om hur man kan lägga märke till avvikelser från den normala läkningsprocessen. Examinanderna ger patienten förståeliga instruktioner både muntligt och skriftligt. De gör tydliga anteckningar om de instruktioner som getts om den fortsatta vården och samarbetar vid behov med dem som deltar i den fortsatta vården. Efter immobiliseringsbehandlingen ställer examinanderna i ordning arbetsplatsen för följande behandling. De sörjer för underhållet och kompletteringen av arbetsredskapen. Examinanderna bedömer sitt arbete i vården efter immobiliseringsbehandlingen och gör detta utifrån aktuell kunskap och kunnande. Examinanderna främjar sitt eget välbefinnande i arbetet och utvecklar sin yrkesskicklighet och sitt arbete.

Bedömarna följer och bedömer examinandens arbete och ger en skriftlig bedömning av arbetet. Examinanderna kan komplettera sina examensprestationer med andra dokument som producerades under examenstillfället. Dessa dokument fogas till bedömningsmaterialet i bedömd form.

3.4 Utvärdering och utveckling av immobiliseringsarbetet

Krav på yrkesskicklighet

Examinanden kan

- vara verksam i ett specialistnätverk inom immobiliseringsbehandling
- i sitt arbete följa den lagstiftning som gäller social- och hälsovårdssektorn samt yrkesetiken
- arbeta i inköps- och underhållsprocesser som anknyter till immobiliseringsbehandling
- i sitt arbete beakta faktorer som gäller kostnaderna för immobiliseringsbehandling
- i sitt arbete beakta kraven på kvalitet och patientsäkerhet vid immobiliseringsbehandling
- utveckla immobiliseringsbehandlingen av patienter
- bedöma sin yrkesskicklighet i arbete i servicesystemet för immobiliseringsbehandling och i utveckling av arbetet.

Bedömning (föremål och kriterier för bedömningen)

Examinanden kan vara verksam i ett specialistnätverk inom immobiliseringsbehandling.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Kännedom om verksamhetsmiljön och arbete i ett specialistnätverk	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • tillämpar i sitt arbete kunskap om ordnande av immobiliseringsbehandling och verksamhetsmodellerna i social- och hälsovårdens servicesystem • tillämpar i sitt arbete kunskap om den offentliga hälso- och sjukvårdens servicesystem samt om de olika sätten att ordna jourverksamheten • tillämpar i sitt arbete kunskap om utbudet av privata immobiliseringstjänster i området • beaktar i immobiliseringsarbetet de olika yrkesgruppernas ansvarsområden när det gäller vården av patienter (t.ex. läkare, personer med specialyrkesexamen för gipsningsmästare, sjukskötare, fysioterapeuter, fotterapeuter, närvårdare, fotvårdare, personal inom hemvården) och är aktiv och ansvarsfull inom det egna ansvarsområdet • konsulterar vid behov olika specialister i specialfrågor som gäller immobiliseringsbehandling och samarbetar med de yrkesutbildade personer som utför immobiliseringsbehandling inom primärvården och specialistsjukvården och med dem som ansvarar för patientens rehabiliteringsprocess • uttrycker sig förståeligt och tydligt när han/hon deltar i en multiprofessionell arbetsgrupp • arbetar som sakkunnig inom gipsning och gör immobiliseringsbehandlingen känd för patienterna och för olika anställda inom primär- och specialistsjukvården samt den privata sektorn.
Arbete i ett servicesystem inom social- och hälsovårdbranschen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om den regionala ”vårdstigen” som man följer i samband med immobiliseringsbehandling inom primärvården och specialistsjukvården • tillämpar i sitt arbete kunskap om de regionala rehabiliteringstjänsterna i anknyt-

	<p>ning till immobiliseringsbehandling (of-fentliga och privata)</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om den konservativa vård som man beslutat ge patienten i samband med immobiliseringsbehandlingen • använder i sitt arbete kunskap om de beslut som fattats om den kirurgiska vården i samband med immobiliseringsbehandlingen av patienten • arbetar inom sitt eget ansvarsområde och känner till sin ställning, sina uppgifter och sitt ansvar i immobiliseringsprocessen.
Användning av informationssystem och beaktande av datasekretessen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder smidigt internet och arbetsplatsens interna datanät i sitt arbete för att öka sina kunskaper om immobiliseringsbehandling • använder i sitt arbete välmotiverat ordbehandling och datasystem för statistikföring • använder smidigt elektroniska patientdatasystem och utnyttjar de funktioner som är centrala med avseende på immobiliseringsbehandlingen • följer i sitt arbete bestämmelserna om datasekretess i fråga om klient- och patientuppgifter samt den lagstiftning som gäller anteckningar om patienter, och håller sig uppdaterad om ändringar i lagstiftningen.
Examinanden kan i sitt arbete iaktta den lagstiftning som gäller social- och hälsovårdssektorn samt yrkesetiken.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Iakttagande av lagstiftning, rekommendationer och anvisningar om immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar i sitt arbete den hälso- och sjukvårdslagstiftning som gäller immobiliseringsbehandling och håller sig uppdaterad om ändringar i lagstiftningen • använder i sitt immobiliseringsarbete kunskap om de rättigheter och skyldigheter som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården har samt kunskap om patientens rättigheter • tillämpar i sitt arbete kunskap om den lagstiftning som gäller patientvård, rehabilitering och hjälpmedel och håller sig uppdaterad om ändringarna i lagstiftningen.

Iakttagande av de yrkesetiska principerna	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar i sitt arbete de rekommendationer som getts av Den riksomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården (ETENE) • iakttar de standarder som föreningen Nordisk förening för sjuka barns behov (NO-BAB rf) har gjort upp för barnpatienterna • iakttar i sitt arbete de etiska anvisningarna för vården av äldre (bl.a. rapporten Vårdetik på ålderns höst, ETENE) • utnyttjar i sitt arbete de yrkesetiska rekommendationer som getts av fackorganisationer inom branschen.
Examinanden kan arbeta i inköps- och underhållsprocesser som anknyter till immobiliseringsbehandlingarna.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Arbete i inköps- och beställningsprocessen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om hur man lämnar in förslag till inköp (gipsningsutrustning, material, behandlingsapparater, hjälpmedel) • deltar inom sitt ansvarsområde i inköp av olika vårdtillbehör och -material samt i inköp och underhåll av utrustning • använder i sitt arbete kunskap om konkurrensutsättning av upphandlingar av medicinsk utrustning och vårdutrustning • motiverar sina förslag till inköp med ekonomiska faktorer och principen om hållbar utveckling • använder i sitt arbete kunskap om arbetsenhetens avtal om testanvändning av medicinska apparater och utrustning och iakttar de anvisningar som ingår i avtalen • deltar i beställning av vårdprodukter som behövs i immobiliseringsbehandlingarna och beaktar då förbrukningen och produkternas livslängd.
Arbete i underhållsprocessen	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om arbetsenhetens avtal om underhåll av den medicinska utrustning som används i immobiliseringsbehandlingen och iakttar dessa avtal • lämnar in utrustning och arbetsredskap för

	<p>service enligt arbetsenhetens anvisningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • ser till att den medicinska utrustningen och den vårdutrustning som används vid immobiliseringsbehandling regelbundet underhålls.
<p>Examinanden kan i sitt arbete beakta kostnadsfaktorer i fråga om immobiliseringsbehandling.</p>	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Att arbeta kostnadsmedvetet	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • använder i sitt arbete kunskap om kostnaderna för de material som används vid immobiliseringsbehandling • använder i sitt arbete kunskap om produktivering av immobiliseringsbehandlingen • bedömer de olika materialens användningsändamål och lönsamhet vid immobiliseringsbehandling • för statistik över och följer genomförandet av immobiliseringsbehandlingar och kostnadernas utveckling.
<p>Examinanden kan i sitt arbete beakta kraven på kvalitet och patientsäkerhet vid immobiliseringsbehandling.</p>	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Uppfyllande av kraven på kvalitet och patientsäkerhet vid immobiliseringsbehandling	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar enligt arbetsenhetens kvalitetskrav och anvisningar om patientsäkerhet • använder i sitt immobiliseringsarbete kunskap om patient- och socialombudsmannens arbete och ger patienten anvisningar om frågor som gäller framställande av anmärkningar • arbetar kundorienterat och ansvarsfullt • ber om och samlar in feedback av patienterna, de närstående och arbetskamraterna om det egna arbetet och arbetsenhetens immobiliseringsbehandling och använder feedbacken vid utveckling av arbetet • tar emot feedback på ett konstruktivt sätt och förstår feedbackens betydelse för utvecklingen av den egna yrkesskickligheten och yrkesskickligheten inom gipsningsområdet • är medveten om de skriftliga vårdanvis-

	<p>ningarnas betydelse för utvecklingen av kvaliteten och kommer med förslag till utveckling av anvisningarna</p> <ul style="list-style-type: none"> deltar i förbättringen av välbefinnandet i arbetet, arbetarskyddet och säkerheten både för egen del och för arbetskollektivets del och använder arbetsenhetens rapporter om arbetarskyddet och välbefinnandet som grund för sina utvecklingsförslag.
Examinanden kan utveckla immobiliseringsbehandlingen av patienter.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Utveckling av immobiliseringsbehandlingen och arbetskollektivet	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> planerar och motiverar i sitt arbetskollektiv sin utvecklingsuppgift som gäller immobiliseringsbehandlingen och motiverar kollektivet till utveckling av immobiliseringsbehandlingen skaffar aktuell information om immobiliseringsbehandling och utnyttjar då mångsidigt och kritiskt olika kunskapskällor och motiverar valet av information använder i sitt arbete information som baserar sig på forskning (bl.a. God medicinsk praxis-rekommendationerna) utarbetar en tydlig och förståelig skriftlig anvisning om immobiliseringsbehandling samarbetar aktivt i en multiprofessionell arbetsgrupp och delar med sig av sin kunskap om immobiliseringsbehandling.
Examinanden kan bedöma sin yrkesskicklighet i arbete i servicesystemet för immobiliseringsbehandling och i utveckling av arbetet.	
Föremål för bedömning	Bedömningskriterier
Bedömning av den egna yrkesskickligheten	<p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet när det gäller arbete i ett specialistnätverk för immobiliseringsbehandling bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i tillämpning av yrkesetik på immobiliseringsarbetet bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet när det gäller arbete i de inköps- och underhållprocesser som finns för immobiliseringsbehand-

	<p>lingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet när det gäller arbetet i den rehabiliteringsprocess som immobiliseringspatienten deltar i • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet när det gäller kostnader som hänför sig till immobiliseringsbehandlingen • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i fråga om kvaliteten på immobiliseringsbehandlingen, patientsäkerheten och lönsamheten • bedömer realistiskt, mångsidigt och heltäckande sin yrkesskicklighet i utveckling av immobiliseringsbehandlingen och arbetsmiljön.
--	---

Sätt att visa yrkesskickligheten

Examinanderna visar i autentiska arbetsmiljöer sin yrkesskicklighet i bedömning och utveckling i fråga om den vårdprocess i vilken immobiliseringsbehandling ingår. Examinanderna planerar och genomför på arbetsplatsen en konkret verksamhet, en uppgift eller en anvisning som anknyter till examensdelens kraven på yrkesskicklighet och som gäller utveckling av immobiliseringsbehandlingen eller arbetskollektivet.

Bedömarna följer och bedömer examinandens arbete och ger en skriftlig bedömning av arbetet. Examinanderna kan komplettera sina examensprestationer med andra dokument som producerades under examenstillfället. Dessa dokument fogas till bedömningsmaterialet i bedömd form.

Bilaga

Beskrivning av det arbete som personer som avlagt yrkesexamen i gipsning utför

Beskrivning av yrkesområdet

De som har avlagt yrkesexamen i gipsning arbetar inom social- och hälsovårdsbranschen, där verksamheten regleras av lagstiftning, rekommendationer och yrkesetik. De som har avlagt yrkesexamen i gipsning utför immobiliseringsarbete självständigt inom sitt eget ansvarsområde i ett multiprofessionellt specialistnätverk. I arbetet är följande faktorer viktiga: patientsäkerhet, arbetarskydd, kundservice, interaktionsförmåga, kännedom om arbetsredskap, anordningar och material, händighet, ansvarsfullt beslutsfattande enligt vårdanvisningarna, förmåga att ge instruktioner samt identifiering av det egna kunnandet.

I en immobiliseringsbehandling av hög kvalitet är det nödvändigt med nära samarbete mellan primärvården och specialsjukvården och med samarbete mellan de olika specialister som deltar i immobiliseringsprocessen och patientens närstående. Det är viktigt att beakta de individuella behoven av vård hos patienter i olika åldrar och hos olika patientgrupper när immobiliseringsarbetet planeras, genomförs och utvärderas och när patientens egenvård stöds.

Beskrivning av verksamhetsfältet

De som har avlagt yrkesexamen i gipsning utför immobiliseringsarbete inom den privata eller offentliga hälso- och sjukvården, på tidsbeställningspolikliniker inom primärvården och specialsjukvården samt på jourmottagningar eller andra arbetsenheter där patienter ges immobiliseringsbehandling.

Beskrivning av yrkesskickligheten

De som har avlagt yrkesexamen i gipsning utför arbete som baserar sig på de etiska principerna inom social- och hälsovårdssektorn, på lagstiftning och på kännedom om service-systemet och aktörerna i det. De kan ställa i ordning den plats där behandlingen ska utföras enligt patientens individuella behov och på ett säkert sätt. De kan arbeta enligt läkarens immobiliseringsanvisningar och andra vårdanvisningar och självständigt göra de vanligaste förbanden och stöden som ingår i immobiliseringsbehandlingen enligt de krav på yrkesskicklighet som ingår i grunderna för examen. De som har avlagt examen kan på rätt sätt hantera de material som behövs i de olika behandlingsmetoderna och på ett säkert sätt använda de arbetsredskap och den utrustning som används vid immobiliseringsbehandling. De kan ge patienten, närstående och stödnätverk instruktioner som stöder patientens förmåga till egenvård samt patientens funktionsförmåga och välbefinnande. De kan bedöma och motivera sitt arbete med aktuell kunskap och använda ett annat specialistnätverk inom immobiliseringsbehandling som stöd för sitt eget arbete. De som har avlagt yrkesexamen i gipsning kan i sitt arbete utveckla immobiliseringsarbetet och dess kvalitet med avseende på arbetskollektivet och patientvården. De gör genom sitt professionella arbete de andra yrkesgrupperna inom social- och hälsovården mer medvetna om immobiliseringsbehandlingens betydelse. De kan upprätthålla sin funktionsförmåga och främjar för egen del trivseln på arbetsplatsen. De värdesätter samarbetet mellan gipsningsspecialisterna och iakttar i sitt arbete principen om intern företagsamhet.

Tryckt
ISBN 978-952-13-4845-7
ISSN 1798-8977

Online
ISBN 978-952-13-4846-4
ISSN 1798-8985

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.